

Bruselj, 19. oktober 2022
(OR. en)

13691/22

ENER 516
ECOFIN 1063

SPREMNI DOPIS

Pošiljatelj:	za generalno sekretarko Evropske komisije: direktorica Martine DEPREZ
Datum prejema:	19. oktober 2022
Prejemnik:	Thérèse BLANCHET, generalna sekretarka Sveta Evropske unije
Št. dok. Kom.:	COM(2022) 553 final
Zadeva:	SPOROČILO KOMISIJE EVROPSKEMU PARLAMENTU, EVROPSKEMU SVETU, SVETU, EVROPSKEMU EKONOMSKO- SOCIALNEMU ODBORU IN ODBORU REGIJ Izredne energetske razmere – skupna priprava, nabava in zaščita EU

Delegacije prejmejo priloženi dokument COM(2022) 553 final.

Priloga: COM(2022) 553 final

Strasbourg, 18.10.2022
COM(2022) 553 final

**SPOROČILO KOMISIJE EVROPSKEMU PARLAMENTU, EVROPSKEMU SVETU,
SVETU, EVROPSKEMU EKONOMSKO-SOCIALNEMU ODBORU IN ODBORU
REGIJ**

Izredne energetske razmere – skupna priprava, nabava in zaščita EU

Uvod

Neupravičena vojaška agresija Rusije proti Ukrajini in njena uporaba energije kot orožja sta povzročili energetske krizo brez primere. Povzročili sta strm porast cen energije in ogrozili zanesljivost oskrbe z energijo. Odločitev Rusije, da prekine dobavo prek plinovoda Severni tok 1, je to krizo pripeljala v novo fazo.

Evropska unija se je odzvala enotno. Načrt in uredba za zmanjšanje povpraševanja po plinu¹ ter nujni ukrepi za posredovanje na energetskih trgih², kot jih je predlagala Komisija, prispevajo k pripravam na to zimo. Unija zmanjšuje svojo porabo plina že od začetka ruske agresije³. Postopno opuščanje ruskih goriv se pospešuje, in sicer se je septembra 2022 naša oskrba z ruskim plinom prek plinovodov zmanjšala na 9 % oziroma 14 %, če se upošteva utekočinjeni zemeljski plin (UZP), medtem ko je leta 2021 znašala 41 % oziroma 45 %, če se upošteva UZP. Močno zmanjšanje uvoza ruskega plina se je nadomestilo z večjim sodelovanjem z zanesljivimi dobavnimi partnerji. Do sredine oktobra so bila naša skladišča plina več kot 91 % napolnjena. Zdaj smo v močnejšem položaju kot pred nekaj meseci.

Kljub tem ukrepom so razmere ob začetku te zime še vedno izjemno težke. Evropski potrošniki in podjetja so še naprej izpostavljeni previsokim in nestanovitnim cenam. Nepredvidljivi dogodki, kot so sabotaže plinovodov, lahko še dodatno ogrozijo zanesljivost oskrbe. Napetosti na trgih plina se bodo verjetno nadaljevale, tudi po tej zimi.

Na neformalnem zasedanju Evropskega sveta 6. oktobra v Pragi, neuradnem srečanju ministrov za energijo 12. oktobra in v resoluciji Evropskega parlamenta o odzivu EU na dvig cen energije v Evropi⁴ je bila Komisija pozvana, naj predlaga ukrepe za usklajevanje solidarnostnih prizadevanj, zagotovitev oskrbe z energijo, stabilizacijo ravni cen ter podporo gospodinjstvom in podjetjem, ki se soočajo z visokimi cenami energije.

Predsednica von der Leyen je v pismu voditeljem in voditeljicam držav in vlad določila **načrt za nadaljnje korake**, ki temelji na štirih sklopih ukrepov: znižanje cen, ki jih plačujemo za uvoženi plin, ne da bi pri tem ogrozili zanesljivost oskrbe, sodelovanje z državami članicami pri omejevanju cen na trgu z zemeljskim plinom, omejevanje vpliva cen plina na cene električne energije, ohranjanje enakih konkurenčnih pogojev na enotnem trgu in pospeševanje našega prehoda na energetske neodvisnost. Nujno je treba ukrepati tudi za okrepitev zmogljivosti EU za spoprijemanje z morebitnimi napadi na kritično infrastrukturo, Komisija pa poleg tega svežnja ukrepov, povezanih z energijo, predstavlja predlog priporočila Sveta o krepitvi odpornosti kritične infrastrukture.

Komisija je danes predstavila izboljššan okvir za ukrepe za izvajanje tega načrta, odziv na energetske izzive, s katerimi se bomo soočali to zimo, in pripravo na naslednjo zimo.

¹ [EUR-Lex – 52022DC0360 – SL – EUR-Lex \(europa.eu\)](#)

² [EUR-Lex – 52022PC0473 – SL – EUR-Lex \(europa.eu\)](#)

³ [Še mora biti potrjeno s poročili držav članic o izvajanju uredbe o varčevanju s plinom, ki jih je treba predložiti do 15. oktobra.](#)

⁴ [Resolucija Evropskega parlamenta z dne 5. oktobra 2022 o odzivu EU na dvig cen energije v Evropi \(2022/2830\(RSP\)\).](#)

Evropa lahko na svojih prednostih gradi tako, da izkoristi moč enotnega trga in začne s skupno nabavo ter nadzoruje tržne cene, vključno z omejevanjem pretiranih nenadnih porastov cen in čim boljšim izkoriščanjem obstoječe infrastrukture, da se zagotovi pritok plina tja, kjer je najbolj potreben.

Ukrepati moramo zdaj, in sicer za to in prihodnje zime. Danes predlagani novi ukrepi na področju energije so izjemni in začasni. Predstavljajo odziv na trenutno krizo in nudijo rešitev za takojšnjo pomoč. Hkrati pa pripravljajo podlago za bolj strukturne ukrepe, ki bodo dodatno okrepili odpornost in učinkovitost energetske unije.

Komisija bo na podlagi današnjih ukrepov predložila običajne zakonodajne predloge v obravnavo sozakonodajalcema, ki imata ključno vlogo pri zagotavljanju, da bo imela Evropa tudi po tej krizi dostop do varnejše, cenovno dostopne in čistejše energije. V enem od predlogov bo obravnavana reforma strukture trga z električno energijo.

Medtem bo Komisija tesno sodelovala z Evropskim parlamentom in ustanovila kontaktno skupino za sproti dialog o odzivanju na izredne razmere v zvezi z energetske krizo.

1. SKUPNA NABAVA PLINA IN ZAGOTAVLJANJE ZANESLJIVOSTI OSKRBE

Čeprav bo EU prestala to zimo, se moramo pripraviti na morebitne nadaljnje motnje in postaviti trdne temelje za naslednjo zimo. Trenutne projekcije kažejo, da bi lahko prenizka raven napolnjenosti skladišč marca 2023 povzročila negotove razmere pozimi 2023–2024. Čeprav bodo večji prihranki plina Uniji omogočili, da zmanjša svojo izpostavljenost visokim uvoznim cenam, bi morala poleg tega uporabiti svojo tržno moč za zagotovitev plina po globalno konkurenčnih cenah.

Komisija je okrepila svoje povezave z zanesljivimi dobavitelji plina in UZP. Sklenila je sporazume z ZDA, Kanado, Norveško, Azerbajdžanom, Egiptom in Izraelom. EU in Norveška sta oktobra ustanovili projektno skupino za stabilizacijo energetskih trgov. Oktobra se je nadaljeval dialog med EU in Alžirijo o energiji. Komisija bo še naprej usklajevala in krepila sodelovanje z zanesljivimi partnerji.

EU bo še naprej sodelovala s svojimi partnerji v skladu s skupnim sporočilom z naslovom „Zunanje sodelovanje EU na področju energije v spreminjajočem se svetu“⁵. Poleg tega krepimo naše sodelovanje in solidarnost z državami Zahodnega Balkana in vzhodnim partnerstvom, našimi najbližjimi sosedami. Platforma EU za nakup energije je odprta za naše partnerje Energetske skupnosti. Na začetku tega leta sta bili omrežji za prenos električne energije Ukrajine in Moldavije usklajeni s celinskim omrežjem. Na začetku tega meseca pa je bil med Bolgarijo in Grčijo odprt nov povezovalni plinovod, ki bo oskrboval tudi Severno Makedonijo in Srbijo. Ker se zaradi ruske energetske vojne celotna regija sooča s težavno zimo, bi bilo treba ta prizadevanja pospešiti in jo še bolj vključiti v našo energetske unijo.

⁵ [JOIN\(2022\) 23 final](#)

Komisija bo s podporo platforme EU za nakup energije, vzpostavljene aprila 2022, še naprej poglobljala svoje dolgoročno sodelovanje z vsemi zanesljivimi dobavitelji in jih še bolj podpirala, da bi povečala globalno proizvodnjo plina na obstoječih in novih poljih ob hkratnem nadomeščanju ruskega plina in zagotovila nadaljnji pritok plina, zlasti UZP, v Evropo. Prav tako postavlja temelje za partnerstva na področju vodikove energije, da bi dosegli cilj načrta REPowerEU, tj. 10 milijonov ton uvoženega zelenega vodika leta 2030. Razprave z mednarodnimi partnerji zajemajo tudi ceno plina, ki ga dobavljajo Evropi v okviru vzajemno koristnih sporazumov.

Danes predlagamo, da se EU opremi s pravnimi orodji za skupno nabavo plina. Z zgoraj omenjeno platformo bi se moralo v skladu z našimi cilji glede skladiščenja predvsem usklajevati polnjenje skladišč plina. Za naslednje zime do leta 2025, vključno z zimo 2023–2024, se v primeru popolne prekinitve ruske dobave ocenjuje, da bi vrzel v zvezi s potrebami, ki niso pokrite s pogodбами, lahko znašala do 100 milijard kubičnih metrov na leto. Če bodo zaloge v skladiščih na koncu te zime izčrpane, jih bo morda do novembra 2023 težje kot to zimo napolniti na 90 %, kot to zahteva uredba EU o skladiščenju plina.

Da bi omogočili skupno nabavo, zlasti za polnjenje skladišč plina, Komisija predlaga:

- združevanje povpraševanja na ravni EU in na ravni partnerjev Energetske skupnosti, združevanje potreb po uvozu plina in pridobivanje ponudb na trgu na tej podlagi;
- obvezno sodelovanje držav članic pri združevanju povpraševanja EU za vsaj 15 % njihovih obveznosti glede polnjenja skladišč;
- prostovoljen sistem nabave, ki podjetjem omogoča oblikovanje evropskega konzorcija za nabavo plina. Komisija je pripravljena podpirati podjetja pri oblikovanju konzorcija in hitro izdati sklep o neuporabi členov 101 in/ali 102 PDEU, če bodo izpolnjeni ustrezni vsebinski pogoji.

Skupna nabava bo omogočila bolj enakopraven dostop do novih dobaviteljev in mednarodnih trgov ter povečala pogajalsko moč evropskih uvoznikov. Ruski dobavitelji bodo izključeni iz sodelovanja v platformi.

Skupna nabava bo omogočila polne koristi samo, če Komisija in države članice zagotovijo **preglednost** za platformo EU za nakup energije v zvezi s predvidenimi in zaključenimi nakupi zalog plina po Uniji, da se bo lahko ocenilo, ali so izpolnjeni cilji glede zanesljivosti oskrbe in energetske solidarnosti. Intenzivno usklajevanje z državami članicami in med njimi v odnosu do tretjih držav prek platforme za nakup energije bo zagotovilo, da ima kolektivna moč Unije večji učinek. Državam članicam in uvoznikom plina bo preprečila, da bi tekmovali s ponudbami in višali cene.

Razpoložljivost zmogljivosti terminalov in plinovodov za UZP bo ključna za uspešnost skupne nabave. To je še toliko bolj pomembno v izrednih razmerah, ko prezasedenost plinovodov in terminalov povzroča ozka grla pri oskrbi s plinom, tudi za polnjenje skladišč. Zato predlog

vključuje pravila o preglednosti v zvezi z neizkoriščenimi dolgoročnimi zmogljivostmi terminalov in plinovodov v primeru kratkoročne prezasedenosti.

Solidarnost in zagotavljanje pritoka plina tja, kjer je potreben

EU je okrepila svoja orodja za **varčevanje s plinom in električno energijo**. Vendar moramo danes v največji možni meri uporabiti dogovorjene predpise, da bi dosegli naše cilje glede zmanjšanja povpraševanja. To nam bo pomagalo obvladati nadaljnje motnje v oskrbi s plinom ter zmanjšati pritisk na mednarodne trge s plinom in s tem na cene. Komisija bo pozorno spremljala ukrepe za zmanjšanje povpraševanja in njihove distribucijske učinke ter zagotovila pravičnost prizadevanj in prispevkov vseh delov gospodarstva in družbe ter je pripravljena razglasiti stanje pripravljenosti na ravni EU ali celo spremeniti cilje glede zmanjšanja povpraševanja po plinu, če se prostovoljni ukrepi za zmanjšanje povpraševanja izkažejo za nezadostne za zagotovitev zadostne oskrbe s plinom med zimo.

Za povečanje pripravljenosti na morebitne izredne razmere med zimo Komisija predlaga ukrepe, ki državam članicam omogočajo, da izjemoma **zmanjšajo nenujno porabo**, kot je ogrevanje na prostem, da se zagotovi oskrba drugih ključnih sektorjev, storitev in industrij s plinom. To v nobenem primeru ne bi smelo vplivati na potrošnjo gospodinjstev, ki so ranljivi odjemalci.

Solidarnost je temelj Unije in pogoj za njeno uspešno delovanje. Pet let po dogovoru o uredbi o zanesljivosti oskrbe je bilo podpisanih le šest od 40 možnih dvostranskih solidarnostnih sporazumov med državami članicami. To je prepočasno. Komisija predlaga okrepitev zmožnosti Unije za hitro odzivanje v izrednih razmerah z določitvijo privzetih pravil o solidarnosti, ki bodo zagotovila, da bo država članica, ki se sooča z izrednimi razmerami, od drugih prejela plin v zameno za pravično nadomestilo. Predlog bi se tudi razširil, tako da ne bi zajemal samo držav članic, ki so neposredno povezane ali povezane prek tretje države, temveč tudi države članice z obrati za UZP, tudi če niso neposredno povezane. Evropski enotni trg za plin in neprekinjeno trgovanje s plinom v Uniji sta letos in naslednje leto predpogoj za varno zimo za vse Evropejce.

2. OBRAVNAVANJE VISOKIH CEN ENERGIJE

Čeprav so se veleprodajne cene od vrhunca poleti 2022 znižale, ostajajo nevzdržno visoke za vse večje število Evropejcev. Vse več državljanov je izpostavljenih energijski revščini ali jim ta grozi. Najbolj prizadeti so ranljivi odjemalci, vendar dragi računi za plin in električno energijo vse bolj obremenjujejo tako podjetja kot gospodinjstva, tudi gospodinjstva s srednjimi dohodki.

To zahteva ukrepanje, zlasti v zvezi s plinom, zaradi njegovega pomena za gospodinjstva in industrijo ter njegovega vpliva na cene električne energije.

Cene plina na glavni evropski borzi plina, tj. vozlišču Title Transfer Facility (TTF), dosegajo najvišje ravni doslej in so zelo nestanovitne. Čeprav to odraža poseben položaj severozahodne Evrope zaradi lokalnega pomanjkanja in infrastrukturnih ozkih grl, TTF pogosto vpliva na ravni cen v dolgoročnih pogodbah zunaj severozahodne Evrope in številnih transakcijah z UZP. Potrebujemo indekse cen, ki odražajo dejanske tržne razmere.

Komisija zato predlaga **ново, dopolnilno referenčno ceno za UZP**. Referenčna cena na podlagi UZP bi bila natančnejša podlaga za transakcije z UZP, saj bi ponujala pravičnejši in preglednejši indeks cen. Agencija Evropske unije za sodelovanje energetske regulatorje (ACER) bi morala do konca leta 2022 zbrati informacije, potrebne za oblikovanje te nove referenčne cene, indeks pa bi moral biti na voljo pravočasno za naslednjo sezono polnjenja na začetku leta 2023.

Poleg tega Komisija za odziv na trenutno energetske krizo predlaga vzpostavitev mehanizma **za omejevanje cen prek glavne evropske borze plina**, tj. TTF, ki bi se sprožil po potrebi. Mehanizem za popraviljanje cen bi začasno določil dinamično omejitev cen za transakcije na TTF. To bo pripomoglo k preprečevanju izjemne nestanovitnosti in previsokih cen. Komisija je to možnost predstavila že marca 2022. Zaradi energetske krize brez primere in ker je okvir za ukrepe za zmanjšanje povpraševanja vzpostavljen, je zdaj čas za vzpostavitev takega mehanizma.

Da bi **omejili nestanovitnost znotraj dneva**, Komisija predlaga uvedbo novega začasnega **mehanizma za določanje spodnje in zgornje meje nenadnih porastov cen** znotraj dneva, da bi se izognili prekomerni nestanovitnosti cen in preprečili izjemne nenadne poraste cen na trgu izvedenih finančnih instrumentov na energente. Tak mehanizem bo zagotovil trdnjši mehanizem oblikovanja cen na teh trgih, zaščitil energetske operaterje EU pred velikimi porasti cen znotraj dneva in jim pomagal z oskrbo z energijo na srednji rok.

Komisija bo skupaj z državami članicami razvila načine za **omejitev vpliva visokih cen plina na cene električne energije**. Uvedba zgornje meje za cene plina, ki se uporablja za proizvodnjo električne energije, je znižala cene v Španiji in na Portugalskem. Če bo mogoče nekatera odprta vprašanja zadovoljivo razrešiti, bi bilo treba razmisliti o uvedbi tega ukrepa na ravni EU. Države članice EU se razlikujejo po svojih mešanica energijskih virov, energetskih povezavah in energetskih sistemih. Zasnovati je treba rešitev, ki bo delovala za vse, preprečila povečanje porabe plina, obravnavala neenake finančne posledice v državah članicah in upravljala tokove zunaj meja EU.

Komisija podpira tudi novo projektno skupino, ki sta jo ustanovila ACER in Evropski organ za vrednostne papirje in trge (ESMA) skupaj z nacionalnimi nadzorniki za energetske in finančne trge, da bi tesno spremljala dogajanje na energetskem trgu. Ta skupni ukrep bo pomagal pri sledenju vzorcem in dinamiki trgovanja v različnih segmentih trgov s plinom in električno energijo. Okrepil bo nadzor trgov in podprl vse potrebne izvršilne ukrepe nadzornikov trgov.

3. BLAŽITEV VPLIVA VISOKIH CEN PLINA

Komisija in države članice so poleg ukrepov v zvezi s cenami pripravile tudi finančne in druge ukrepe za zaščito potrošnikov in podjetij, ki jih je prizadel zunanji šok na cene energije. Enotni trg, ki je Uniji pomagal pri reševanju prejšnjih kriz, je treba ohraniti in še naprej zagotavljati visoko stopnjo zaposlenosti. Komisija bo pozorno spremljala razvoj dogodkov na tem področju. Nujno si je treba prizadevati za skupne rešitve EU, da bi se izognili razdrobljenemu pristopu posamičnih nacionalnih rešitev, ki so odvisne od različnega fiskalnega manevrskega prostora držav članic.

Komisija namerava državam članicam omogočiti več manevrskega prostora za podporo njihovim podjetjem s spremembo **začasnega okvira za krizne razmere** ob hkratnem ohranjanju enakih konkurenčnih pogojev. Časovne omejitve za državno podporo bodo podaljšane in da bi bili naši kratkoročni ukrepi skladni z našimi dolgoročnimi cilji, bodo na voljo nove možnosti, ki bodo državam članicam omogočile, da podprejo podjetja, ki bi zmanjšala svoje povpraševanje po električni energiji. Ta okvir bo državam članicam omogočil več priložnosti za podporo podjetjem, ki jo najbolj potrebujejo, hkrati pa bo poenostavil nekatere zahteve in ohranil enake konkurenčne pogoje v EU. Komisija bo zagotovila, da se vse prošnje držav članic za začasno podporo obravnavajo hitro in dosledno.

Trgi izvedenih finančnih instrumentov so bistvenega pomena za nadaljevanje poslovanja energetskih podjetij. Vendar pa so veliki nenadni porasti cen in izjemna nestanovitnost na trgih izvedenih finančnih instrumentov na energente povzročili **likvidnostne** težave za energetska podjetja. Izredno pomembno je, da se našim energetskim podjetjem zagotovi dodaten manevrski prostor, da bodo lahko na srednji rok zagotovila dobavo in nakup energetskih proizvodov. Zato Komisija v skladu z nasvetom Evropskega organa za vrednostne papirje in trge (ESMA) sprejema dve delegirani uredbi za zmanjšanje povečanega likvidnostnega pritiska na udeležence na nefinančnih trgih, ki je posledica povečanja zahtev po kritju.

Z uredbama se bo:

- prag kliringa za nefinančne nasprotne stranke zvišal na 4 milijarde EUR⁶. Pod tem pragom za nefinančne nasprotne stranke ne bodo veljale zahteve po kritju za njihove izvedene finančne instrumente, s katerimi se trguje na prostem trgu.
- razširil seznam primerne finančnega premoženja, ki ga lahko centralne nasprotne stranke sprejmejo za kritje svojih tveganj⁷ za eno leto. To bo nefinančnim družbam⁸ in vsem udeležencem na trgu omogočilo, da pod posebnimi pogoji uporabijo dodatne vrste jamstev za izpolnjevanje svojih pozivov h kritju⁹.

Komisija predlaga tudi, da se še **dodatno poveča prožnost okvira kohezijske politike za obdobje 2014–2020**, da bi se državam članicam in regijam pomagalo s ciljno usmerjenimi, začasnimi in izrednimi ukrepi pri soočanju z izzivi, ki so posledica trenutne energetske krize, in sicer za največ 10 % dodeljenih sredstev držav članic, tj. skoraj 40 milijard EUR. Zneski se bodo izplačali glede na razpoložljiva sredstva v okviru zgornjih mej večletnega finančnega okvira. To bo zagotovilo podporo za MSP, ki jih je še posebej prizadelo zvišanje cen energije, pripomoglo k odpravljanju energijske revščine s podporo ranljivim gospodinjstvom in zagotovilo podporo za dostop do trga dela z ohranjanjem delovnih mest zaposlenih in samozaposlenih prek skrajšanega delovnega časa in enakovrednih shem.

⁶ Delegirana uredba Komisije (EU) XX o dopolnitvi Uredbe (EU) št. 648/2012 Evropskega parlamenta in Sveta (uredba EMIR) glede vrednosti praga kliringa za blagovne izvedene finančne instrumente.

⁷ Delegirana uredba Komisije (EU) št. XX o spremembi regulativnih tehničnih standardov iz Delegirane uredbe (EU) št. 153/2013 glede začasnih nujnih ukrepov v zvezi z zahtevami glede zavarovanja s premoženjem.

⁸ V vlogi klirinških članov.

⁹ ESMA bo v svojih javnih vprašanjih in dogovorih potrdil, da se lahko tudi druga sredstva, kot so kratkoročni dolžniški instrumenti, ki jih izdajo podjetja, ali obveznice EU, uporabijo kot zavarovanje pri izpolnjevanju pozivov h kritju.

Reševanje energetske krize zahteva zaščito temeljev našega gospodarstva ter zlasti ohranitev enotnega trga in visoke stopnje zaposlenosti. Enoten in skupen evropski pristop je bistvenega pomena za obravnavanje resne nevarnosti, da postane Unija razdrobljena.

Konkretno je treba za pospešitev prehoda z ruskih fosilnih goriv ponovno oceniti ukrepe in hitrost prehoda, predlagane v načrtu RePowerEU. Komisija bo zato izvedla oceno potreb za načrt REPowerEU. Ta ocena bo zajemala naložbe v čezmejno infrastrukturo, vključno s kritičnimi vseevropskimi povezavami¹⁰, shranjevanje energije, energijsko učinkovitost in obnovljive vire energije, ki so potrebne za pospešitev prehoda na čisto energijo in preprečevanje razdrobljenosti enotnega trga. Upoštevala bo tudi sposobnost črpanja naložb. Rezultati ocene bodo podlaga za predloge Komisije za povečanje finančnih zmogljivosti EU v okviru načrta REPowerEU, da se zagotovita konkurenčnost evropske industrije in energetska neodvisnost po vsej EU.

4. ZAŠČITA IN OPTIMIZACIJA INFRASTRUKTURE

Da bi bila EU pripravljena na spopadanje z grožnjami, ki se nenehno spreminjajo, sta potrebna stalna pozornost in prilagajanje. Ruska vojna agresija proti Ukrajini je prinesla nov skupek groženj, ki so pogosto združene v hibridnem napadu. Ena od teh je tveganje za kritično infrastrukturo evropskega pomena. To je postalo več kot jasno z očitno sabotazo plinovodov Severni tok.

Komisija je po eksplozijah plinovodov že napovedala ukrepe za izboljšanje varnosti kritične infrastrukture. Komisija zato danes predlaga priporočilo Sveta za okrepitev podpore EU za povečanje odpornosti kritične infrastrukture ter za zagotovitev usklajevanja na ravni EU v smislu pripravljenosti in odzivanja ter okrepljenega sodelovanja za infrastrukturo s čezmejnim pomenom. Cilj tega predloga je čim bolj povečati in pospešiti prizadevanja za zaščito tistih sredstev, obratov in sistemov, ki so potrebni za delovanje gospodarstva, zagotavljanje ključnih storitev na notranjem trgu, od katerih so odvisni državljani, ter ublažitev posledic morebitnih napadov z omogočanjem čim hitrejšega okrevanja. Komisija bo sodelovala z državami članicami pri stresnem testiranju njihove kritične infrastrukture, pri čemer se bo začelo z energetskim sektorjem, nato pa bodo sledili drugi sektorji z visokim tveganjem, kot so komunikacije, promet in vesolje. Stresni test bo dopolnjen s pripravo načrta za incidente in krize v zvezi s kritično infrastrukturo, ki bo zasnovan v posvetovanju z državami članicami in ob podpori ustreznih agencij Unije. Cilj načrta je opisati in določiti cilje in načine sodelovanja med državami članicami ter institucijami, organi, uradi in agencijami EU pri odzivanju na incidente v zvezi s

¹⁰ Prednost bi morali imeti projekti za dokončanje notranjega trga z energijo in projekti z močno čezmejno razsežnostjo, na primer kritična povezava med Portugalsko, Španijo in Francijo ter elektroenergetske povezave med severom in jugom v srednjevzhodni in južni Evropi. Podprti projekti bi morali izboljšati medsebojno povezanost evropskih plinskih in električnih omrežij, shranjevanje energije in izgradnjo infrastrukture, primerne za vodik.

kritično infrastrukturo, zlasti kadar ti povzročijo znatne motnje pri zagotavljanju ključnih storitev za notranji trg. Poleg tega bosta Komisija in visoka predstavnica okrepi sodelovanje s ključnimi partnerji na področju odpornosti kritične infrastrukture ter tudi z Natom prek strukturiranega dialoga med EU in Natom, v ta namen pa bo ustanovljena projektna skupina z Natom.

Hkrati Komisija za optimizacijo uporabe plinske infrastrukture in infrastrukture za UZP predlaga nova orodja za zagotavljanje več **informacij o razpoložljivih infrastrukturnih zmogljivostih** ter nove mehanizme za zagotovitev, da nobeno podjetje ne more rezervirati zmogljivosti in jih pustiti neizkoriščenih. Takšni mehanizmi že obstajajo, vendar lahko prerazporejanje zmogljivosti traja več mesecev – cilj našega predloga je omogočiti hiter odziv, zlasti v primeru kratkoročne prezasedenosti. Dobro delujoča infrastruktura je še posebej pomembna za neobalne države članice, ki nimajo neposrednega dostopa do UZP in imajo zato manj neposrednih sredstev za diverzifikacijo svoje oskrbe.

Prav tako moramo prestaviti v višjo prestavo in pospešiti proizvodnjo energije iz obnovljivih virov v EU ter doseči dolgoročne podnebne cilje. **Postopki izdaje dovoljenj za projekte na področju obnovljivih virov energije** so še vedno predolgi. Bistveno je zagotoviti, da novi projekti ne ogrožajo biotske raznovrstnosti in da jih državljani dobro sprejmejo, vendar je postopke še vedno možno skrajšati, hkrati pa izpolniti te zahteve. Komisija je v okviru načrta REPowerEU že predložila predloge za pospešitev izdaje dovoljenj. Zaradi nujnosti zagotovitve zadostne zanesljivosti oskrbe in pospešitve uvajanja energije iz obnovljivih virov Komisija poziva zakonodajalca, naj hitro dosežeta dogovor o teh predlogih. Pripravljen je pripraviti poseben predlog za neposredno poenostavitev in skrajšanje upravnih postopkov izdaje dovoljenj, ki se uporabljajo za nekatere projekte na področju energije iz obnovljivih virov, na usklajen in enoten način po vsej EU.

ZAKLJUČEK: MOČNEJŠA ENERGETSKA UNIJA

Trenutna energetska kriza je brez primere. Zahteva skupen izreden in nujen odziv v duhu solidarnosti. EU je že sprejela odločne ukrepe in je pripravljena storiti še več.

Komisija je v zadnjem letu predstavila in izvedla več pobud, pri čemer je postopoma prešla z ukrepov za omogočanje na nacionalni ravni na vzpostavitev celostne strategije za zanesljivost oskrbe, nedavno pa tudi na izredne ukrepe, namenjene prekinitvi vezanosti računov gospodinjstev in podjetij za električno energijo na cene plina, usklajevanju zmanjšanja povpraševanja po električni energiji, izboljšanju nabora orodij držav članic za zaščito gospodinjstev in podjetij pred visokimi cenami energije ter uvedbi solidarnostnega prispevka za sektor fosilnih goriv.

Novi sveženj nujnih ukrepov je še korak naprej v solidarnosti in povezovanju, saj moč našega enotnega trga storitev izkorišča za zagotavljanje zanesljivosti oskrbe, cenovne dostopnosti in trajnostnosti energije ter dostopa do osnovnih storitev za vse.

Komisija se je pripravljena takoj povezati s Svetom in ga podpreti pri prizadevanjih za hiter napredek, začevši z zasedanjem Sveta za energijo 25. oktobra.

Solidarnost in skupno ukrepanje sta najučinkovitejši odziv na to krizo, zato bodo EU in njene države članice z združenimi močmi premagale krizo in oblikovale pristno in konkurenčno energetska unijo.

PRILOGA

Ukrepi, predlagani v svežnju

SKUPNA NABAVA PLINA IN ZAGOTAVLJANJE ZANESLJIVOSTI OSKRBE
Usklajevanje in krepitev pogajanj o dobavi energije z vsemi zanesljivimi partnerji
Izkoriščanje moči evropskega trga prek platforme za skupno nabavo za pridobitev dodatnih zalog za polnjenje skladišč (predlog na podlagi člena 122)
Predlog Komisije za okrepitev zmožnosti Unije za hitro odzivanje v izrednih razmerah z določitvijo privzetih pravil o solidarnosti (predlog na podlagi člena 122)
OBRAVNAVANJE VISOKIH CEN ENERGIJE
Komisija predlaga razvoj posebne referenčne cene za UZP do konca leta 2022 (predlog na podlagi člena 122)
Komisija predlaga vzpostavitev mehanizma za omejitev cen na glavni evropski borzi plina
Komisija predlaga nov začasni mehanizem za določanje spodnje in zgornje meje nenadnih porastov cen znotraj dneva , da bi se preprečila prekomerna nestanovitnost cen in upočasnila rast cen na trgu izvedenih finančnih instrumentov na energente
BLAŽITEV VPLIVA VISOKIH CEN PLINA
Komisija bo pred koncem oktobra spremenila začasni okvir za krizne ukrepe državne pomoči.
Komisija v sodelovanju z Evropskim organom za vrednostne papirje in trge predlaga dve delegirani uredbi za zmanjšanje povečanega likvidnostnega pritiska na udeležence na nefinančnih trgih , ki je posledica povečanja zahtev po kritju.
Dodatno financiranje prek okvira kohezijske politike (sprememba uredbe o skupnih določbah) in prek načrta REPowerEU
ZAŠČITA IN OPTIMIZACIJA INFRASTRUKTURE
Priporočilo Sveta o kritični infrastrukturi
Predlog Komisije za uporabo novih orodij za zagotavljanje večje preglednosti glede zmogljivosti (predlog na podlagi člena 122)
Hitrejši prehod na proizvodnjo energije iz obnovljivih virov s pospešitvijo postopkov izdaje dovoljenj